Tovární budovy podléhají poplatkovému ekvivalentu.

Poznámka 2., písm. b saz. pol. 57/106 B, e, poplatkového sazebníku z r. 1862 osvobozovala od poplatkového ekvivalentu všecky nemovitosti, které nepodléhaly dani domovní nebo pozemkové. Podle § 31 zákona z 12. srpna 1921 č. 337 Sb. z. a n. bylo pro období ekvivalentní, následující po r. 1920, změněno toto ustanovení tím způsobem, že jsou od poplatkového ekvivalentu osvobozeny nemovitosti, osvobozené od daně pozemkové, pokud jich není užito k účelům výdělečným, a budovy, jímž přiznáno bylo trvalé osvobození od daně třídní neb domovní z důvodu věnování.

Náš zákon o přímých daních č. 76/27 zná předměty vyňaté z domovní daně (§ 126) a trvale osvobozené od této daně (§ 127). Mezi vyňaté budovy patří také (č. 8) budovy sloužící trvale a výlučně jako provozovny a skladiště účelům výroby — tedy budovy tovární. Vyměřovací úřady zpoplatnily poplatkovým ekvivalentem také tyto budovy, proti čemuž strany uplatňovaly tyto námitky:

Jest nelogické, kdyby od poplatkového ekvivalentu měly býti osvobozeny budovy, trvale osvobozené od domovní daně, ne však ty budovy, které této dani vůbec nepodléhají. Zákon přece přiznává vynětí z daně mnohem větší důležitost než trvalému osvobození. Vždyť k vynětí z daně nutno přihlížeti z moci úřední, kdežto osvobození se udělí teprve na žádost strany.

Finanční správa tyto námitky neuznala a o věci rozhodl nejvyšší správní soud v ten smysl, že podle doslovného znění zákona jsou od poplatkového ekvivalentu osvobozeny jenom budovy, od domovní daně trvale osvobozené, nikoliv však z ní vyňaté. V nálezu se uvádí, že osvobození od poplatkového ekvivalentu platí pouze pro budovy, které byly výrokem příslušného úřadu (§ 131 zák. o př. d. č. 76/1927 Sb. z. a n.) osvobozeny od daně domovní trvale z důvodů věnování. O přiznání trvalého osvobození od daně domovní pro budovu z důvodu jejího věnování nelze však mluviti v těch případech, kde jde o budovy sloužící účelům výroby a vyňaté z této příčiny z domovní daně podle § 126 odst. 8 zákona o přímých daních č. 76/1927 Sb., neboť zde o nějakém úředním výroku, přiznávajícím trvalé osvobození od daně domovní, nemůže býti řeči, když majetek ten dani vůbec nepodléhá.

Z těchto vývodů nejvyššího správního soudu vyplývá, že podle jeho názoru může býti osvobozena od poplatkového ekvivalentu jen budova, která sice v zásadě podléhá domovní dani, která však byla výslovně výrokem finančního úřadu od ní osvobozena; to ostatně řekl výslovně nejv. spr. soud již ve svém nálezu Boh. č. 2028 z r. 1924. Jest zajímavé, že v podobné věci (jednalo se o tovární budovy, které se nalézaly v místech, nepodléhajících domovní dani činžovní, které tedy vůbec nebyly předmětem reálných daní) zastávalo skoro stejný názor rakouské ministerstvo financí ve výnosu ze dne 31. října 1911 č. 66.473, kde se tvrdí, že podle úmyslu zákonodárce jsou zproštěny od ekvivalentní povinnosti nemovitosti, které

zákonem výslovně jsou vyňaty nebo osvobozeny od pozemkové neb domovní daně, nikoliv však ony, jež vůbec nejsou předmětem reálných daní. Nejvyšší správní soudní dvůr ve Vídni však v té věci tenkráte nálezem z r. 1912 Budw. č. 9120 rozhodl proti finanční správě.

Nejvyšší správní soud tedy učinil osvobození od poplatkového ekvivalentu závislé na tom, zda-li výslovně budova byla výrokem úřadu k tomu příslušného osvobozena trvale od domovní daně. To jest dle jeho mínění kriteriem, dle kterého nutno posouditi, zda-li jest budova zproštěna popl. ekvivalentu. Avšak v pozn. 2 písm. b) k saz. pol. 57/106 B, e popl. sazebníku ve znění § 31 zákona č. 337/1921 Sb. z. a n. se praví jenom, že ekvivalentu nepodléhají budovy trvale osvobozené od domovní daně, nepraví se »budovy osvobozené výrokem úřadu k tomu příslušného«. Také § 127 zní v tom smyslu: »Trvalé osvobození přísluší budovám..., které nenáležejí státu, pokud slouží výlučně a trvale: 1. účelům státní a veřejné správy..., 2. účelům Společnosti Čs. Červeného kříže, 3. jako veřejné nemocnice... atd.« Ze slova »přísluší« není bezvýhradně nutno vyvozovati, že nelze považovati za trvale osvobozené od domovní daně jen ony budovy, kterým toto osvobození bylo uděleno úřadem na základě nároku, který jím zákonem příslušel. Jest sice pravda, že podle dosavadní praxe finanční správy byly zproštěny ekvivalentu jen ty trvale osvobozené budovy, kterým toto osvobození právě bylo úředně přiznáno. Ale právě v tomto případě si musíme uvědomiti změnu saz. pol. 57/106 popl. zák., pokud byla způsobena § 31 zákona č. 337/1921 Sb. a pak dojdeme k závěru, že jest lépe text § 127 úže interpretovati.

Mezi budovy vyňaté z domovní daně náleží totiž podle § 126 zák. č. 76/27 Sb také budovy, pokud slouží veřejné bohoslužbě a budovy hřbitovní. Nebylo rozhodně úmyslem zákonodárce, tyto budovy najednou podrobiti poplatkovému ekvivalentu a kdyby z nich finanční úřad ekvivalent měřil, zrušil by při případné stížnosti nejv. spr. soud podobné rozhodnutí jistě právě z tohoto důvodu. Vždyť, právě v poplatkovém právu přihlédl nejvyšší správní soud nezřídka jen k úmyslu zákonodárcovu a vykládal pak dosti násilně ustanovení popl. zákona; toho svědectvím jest zejména známý nález z 9 X. 1900 č. 6885 Budw. 14.608, přiznávající osobní osvobození samosprávným korporacím podle saz. pol. 44/75 popl. zák. i pro procentuální poplatky. — Váže-li však nejvyšší správní soud od popl. ekvivalentu u budov osvobozených od domovní daně na takový formální akt jako jest úřední osvědčení, dává si sám závoru pro případné osvobození budov hřbitovních a budov věnovaných bohoslužbě od poplatkového ekvivalentu. Neboť tyto budovy samozřejmě nemohou býti osvobozeny od domovní daně úředním výrokem, když jsou z ní vůbec vyňaty.

Rozhodnutí nejv. spr. soudu ze dne 29. května 1931 č. 19314/1929. K. Č.